

Комплекс артикуляційних вправ для звука [Л]:

1. "Усмішка", "Хоботок", "Голочка", "Покараємо неслухняний язичок", "Лопатка", "Чашечка", "Смачне варення", "Гойдалка", "Маляр"(відкрити рот, широким кінчиком язика "побілити стелю"(піднебіння), роблячи повільні рухи від верхніх зубів углиб рота і назад.)
2. "Грибок" - посміхнутися, широко відкрити рот, присмоктати язик до піднебіння. Утримувати в такому положенні 5-10 секунд.
3. "Гармошка" – положення язика як у вправі "Грибок", губи в посмішці. Не відриваючи язика відкриваємо і закриваємо рот.
4. "Пароплав" - злегка посміхнутися, висунути язик, затиснути його зубами і співаючи вимовляти звук [И].
5. Протяжно вимовляти звук [А] і не припиняючи його промовляти, просувати кінчик язика між зубами і перемінно його прикушувати і відпускати. Під час виконання вправи буде чутино - ла-ла-ла.

Комплекс вправ для звука [Р]:

1. "Усмішка", "Хоботок", "Покусаємо неслухняний язик", "Лопатка", "Чашечка", "Гойдалка", "Маляр", "Грибок", "Гармошка".
2. "Барабанник" - посміхнутися, відкрити рот і постукати кінчиком язика за верхніми зубами. Дзвінко, чітко і багаторазово повторюючи одноударний звук Д-Д-Д-Д...
3. Багаторазово промовляти - "а-д-д-д, а-д-д-д ..."
4. Стукати кінчиком язика за верхніми зубами, вимовляючи: "Т Д, Т Д, Т Д..."
5. "Муха" – кінчиком язика (за верхніми зубами) виконувати рухи вперед і назад, промовляючи звук [Ж].
6. "Балалайка" - промовляючи звук [Д] проводимо коливальні рухи пальчиком вправо-вліво, по підязиковій уздечці.

Комплекс вправ для звуків [С,З,Ц]:

1. "Усмішка" – губи в посмішці (зубів не видно). Повторити вправу 5-10 разів.
2. "Хоботок" - витягнути зімкнуті губи вперед "трубочкою". Утримувати їх у такому положенні під рахунок від 1 до 10.
3. "Покараємо неслухняний язичок" – усміхнутися, відкрити рот, спокійно покласти широкий язик на нижню губу і поплямкати губами, вимовляючи "пя-пя-пя".
4. "Лопатка" - усміхнутися, відкрити рот, покласти широкий кінчик язика на нижню губу. Утримувати його в такому положенні під рахунок від 1 до 10.
5. "Голочка" – усміхнутися, висунути язик, витягнувши його по можливості вузько, потримати під рахунок до 7, а потім сховати. Повторити 5-10 разів.
6. "Годинник" – посміхнутися, відкрити рот, висунути язик як найдалі, проводити ним плавні рухи від одного куточка рота до другого (5-10 разів).
7. "Почистимо нижні зубки" - посміхнутися, показати зуби, відкрити рот і кінчиком язика почистити нижні зуби з внутрішнього боку.
8. "Гірка" - відкрити широко рот, широким язиком упертися у нижні передні зуби, широкий язик виставити "гіркою". Утримувати 5-10 секунд.
9. "Холодний вітерець" – посміхнутися, зуби стиснути, сховати язик за нижні зуби, подути крізь них повітря (повітря має бути холодним).

Комплекс вправ для звуків [Ш,Ж,Ч,Щ]:

1. "Усмішка", "Хоботок", "Лопатка", "Покараємо неслухняний язичок", "Годинник".
2. "Футбол" – рот закритий, напруженим язиком вперти то в одну, то в другу щоку.
3. "Чашечка" – посміхнутися, відкрити рот, бічні та передні краї широкого язика підняти, але не торкатися зубів.
4. "Смачне варення" – посміхнутися, відкрити рот та язиком у формі чашечки облизувати губи, роблячи рухи зверху вниз.
5. "Гойдалка" – відкрити рот, напруженим язиком тягнутися до верхніх та нижніх зубів (по черзі).